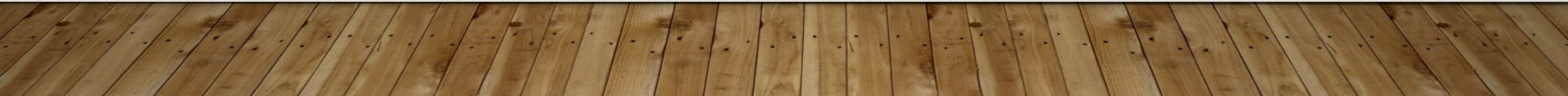

MEĐUNARODNO HUMANITARNO PRAVO

ZAŠTITA LICA U ORUŽANIM SUKOBIMA

Osnovne karakteristike Ženevskih konvencija jesu njihova duboka humanost, obaveznost garancije koje pružaju zaštićenim licima i nemogućnost njihovog odricanje od garantovanih prava, jednakost tretiranja strana u sukobu, uspostavljen sistem kontrole i sankcija u cilju osiguranja njihovih normi (prije svega kroz institut sile zaštitnice)

Zaštita lica u oružanim sukobima ima dugu evoluciju

pravni osnov zaštite lica u oružanim sukobima predstavljaju međunarodne konvencije, naročito Ženevske konvencije iz 1949. godine i dopunski Protokoli na Ženevske konvencije, međunarodno pravni instrumenti, međunarodni običaji i iskazani u De martensvoj klauzuli, opšta pravna načela koji su prosvjećeni narodi priznali, sudska praksa, kao i doktrina međunarodnog prava

Istorija nastanka pravnih pravila iz oblasti međunarodnih oružanih sukoba i međunarodnog humanitarnog prava započela u periodu poslije građanskih revolucija, a intenzivan razvoj od 19. vijeka

ŽENEVSKE
KONVENCIJE SU
ZASNOVANE NA
HUMANOM PRINCIPU
DA SE LICIMA KOJI SU
NEZAŠTIĆENA
ODNOSNO NE MOGU
SAMA DA SE ŠTITE
BRANE ILI SEBI
POMOGNU TREBA U
SVAKOJ PRILICI
POSTUPATI ČOVJEČNO
I DA IM TREBA PRUŽITI
ONU ZAŠTITU POMOĆ I
NJEGU KOJU
ZAHTIJEVA NJIHOV
POLOŽAJ

- Za razliku od ranije donijetih konvencija, kao na primjer Haških konvencija, koje su sadržavale klauzulu *opšteg učešća* (klauzula *si omnes*), koja je njihovo des uvezivala samo uz ugovorne strane i to pod uslovom uzajamnog priznanje ratnog stanja, Ženevske konvencije su ovu klauzulu odbacile
-
- Konvencije imaju dejstvo ne samo u slučaju objavljenog rata već i slučaju svakog drugog oružanog sukoba koji izbije između dvije ili više strana ugovornica, čak i u situaciji ako jedna od njih i nije priznala ratno stanje, tako je isključena mogućnost njihove ne primjene kao što je bio slučaj sa ranije Haškim konvencijama, koje su mogli da budu blokirane upravo iz tog razloga

KONTROLA I ZAŠTITA ŽENEVSKIH KONVENCIJA

Neprimjenjivanje konvencije moglo bi da se realizuje i onda kada je jedna strana učesnica u nekom oružanom sukobu formalno obvezna Ženevskim konvencijama, ali se zbog nekih posebnih razloga određuje njihovo neprimjenjivanje, odnosno neprimjenjivanje pojedinih odredbi

To je moguće u sljedećim slučajevima:

- protivnik je povrijedio pravila Konvencije ili neke njene dijelove koje se odnose na oružane sukobe
- primjena konvencije održane i onemogućena uslijed vojnih, ekonomskih, političkih i drugih sličnih razloga
- protivnik je povrijedio *ius ad bellum*

ZABRANA OMAZDE U ODNOSU NA ZAŠTIĆENA LICA

Ženevske konvencije sadrže izričitu zabranu odmazde u odnosu na zaštićena lica

Bilo koja učesnica u nekom oružanom sukobu ne može da izbjegne izvršenje obaveze koju ima prema pravnim normama koje se odnose na zaštićena lica, kako bi na taj način sama primijenila sankciju zbog povrede prava izvršenih u toku oružanog sukoba, uključujući povrede normi koji se odnose na zaštićena lica

SILA ZAŠTITNICA

„Sila zaštitnica“ je ustanova koje predviđaju sve 4 konvencije iz 1949. godine

Propusti iz I Svjetskog rata uticali su na to da su uvede ustanova sile zaštitnice kao svojevrsan sistem kontrole i zaštite interesa zaraćenih strana

Bečka konvencija o diplomatskim odnosima iz 1961. predviđa da se u slučaju prekida diplomatskih odnosa između 2 države ili ako je neka misiju konačno ili privremeno opozvala, zaštita interesa države imenovanje i njenih državljana, kao i čuvanje prostorija misije imovine koji su njima nalazi arhive, možda se povjeri trećoj državi koji prihvaća država prijema

Pod pojmom sile zaštitnice podrazumijeva se države ili međunarodne organizacije koja pruža sva jamstva nepristrasnosti i čija je obaveza da štiti interese strane države i njenih državljana u nekoj trećoj, kada ta država nema diplomatske odnose sa tom trećom (bez obzira na to da li su ti odnosi prekinut ili nisu ni postojali) uz obostranu zakonskog strana u sukobu

Osnovni uslovi za uspostavljanje statusa sile zaštitnice odnosi se na to da: organizacije bude nepristrasno i da postoji sporazum zaraćenih strana u čijoj vlasti se nalaze zaštićena lica. posebno ako je u pitanju supstitut sile zaštitnice

Supstitut (zamjena) sile zaštitnice predviđen je Ženevskim konvencijama

Države ugovornice mogu da sporazumiju dovršenje zadataka povjeri organizaciji koja pruža svoje jamstvo za nepristrasno i uspješno provođenje tih zadataka u djelo

Ako se zaštićena lica ne koriste ili prestanu da se koriste iz bilo kog razloga djelatnošću sile zaštitnice, sila koja drži zaštićena lica će biti dužna da zatraži bilo od neke neutralne države, bilo takve neutralne organizacije, da primi na sebe dužnosti koje je na osnovu Ženevskih konvencija pripadaju silama zaštitnicama koje su odredili sa strane u sukobu

U slučaju da se ne može obezbijediti sila u čijoj su nadležnosti zaštićena lica dužna je da zatraži da to vrši neka humanitarne organizacije kao što je Međunarodni Komitet Crvenog Krsta

Dužnost je zaštitnice da štiti interese strana u sukobu - ona to čini djelatnošću svog diplomatskog ili konzularnog osoblja, a može i uz pomoć neimenovanih delegata koji određuju svojih državljana i državljana drugih neutralnih sila

Lica koja u formi delegata obavljaju funkciju sile zaštitnice moraju da imaju odobrenje države kod koje je sila zaštitnica obavlja svoju misiju

Djelatnost predstavnika delegata sile zaštitnica sastoji se u posjeti mjestima u kojima se nalaze zaštićena lica, mjestima interniranja, zatvorima, kao i drugim institucijama u kojima mogu da se nađu zaštićena lica

predstavnici sile zaštitnice mogu slobodno da razgovaraju sa zaštićenim licima bez svjedoka, ako dobiju suglasnost; broj posjeta i vrijeme trajanja poziva države prijema ne može da se ograniči

Posebno je značajna uloga sile zaštite u slučaju da dođe do nesporazuma u tumačenju i primjeni međunarodnog prava - u tom slučaju posreduje u zvaničnom proučavanju konvencije

Svoju funkciju sila zaštitnica bolja na osnovu međunarodnog prava to znači da svoje funkcije obavlja na osnovu saglasnosti strane koje su u sukobu čije interese treba da štiti strane čije interese štiti i dužnosti u najvećoj mjeri da olakša rad sile zaštitnice

Realizacija zaštite interesa strana u sukobu ima i svoja ograničenja koja su određena njenim mandatom i interesima sile kod koje obavlja svoju funkciju - ograničenje se odnosi prije svega na njen rad u obimu koji zahtijeva vojna potrebe, kao što je predviđeno Ženevskim konvencijama

Svojstvo sile zaštitnice predstaje:

- Završetkom oružanog sukoba
- Otkazom države čije interese štiti sila zaštitnica ili u slučaju otkaza države ili međunarodne organizacije koja je vršila tu funkciju

ZAŠTIĆENA LICA PO MEĐUNARODNOM PRAVU ORUŽANIH SUKOBA

Pod nelegalnim učesnicima oružanih sukoba smatraju se ~~sva lica koja učestvuju u~~ oružanim sukobima, a koja nisu ispunila uslove za legitimne borce po međunarodnom pravu (kao što su špijuni, plaćenici, pripadnici privatnih vojnih kompanija tzv. korporativni agenti, i pirati)

Obaveza primjene međunarodnog humanitarnog prava odnosi se na sve učesnike oružanih sukoba

Međunarodno pravo oružanih sukoba također pravi razliku u pogledu statusu učesnika oružanih sukoba na: legalne i nelegalne učesnike

Međunarodno pravo pravi razliku u primjeni pravila koje regulišu oružane sukobe na pravila koje se steknu primjenjuju međunarodnim sukobima i na minimum pravila koja se primjenjuju u unutrašnjim sukobima kao što su građanski ratovi unutrašnje pobude

NEDRZAVNI AKTERI U MEDUNARODNOM HUMANITARNOM PRAVU

Postojanje nedržavnih aktera kao subjekata u međunarodnim odnosima i kao strane u oružanim sukobima, imaju sve veći uticaj u međunarodnoj zajednici i na polju međunarodnog prava.

Najčešće pitanje koje se nameće sa stanovišta doktrine i prakse međunarodnog prava tiče se njihovog statusa, preciznije njihovih međunarodnih prava i obaveza, odgovornosti za kršenje normi međunarodnog javnog prava, a posebno međunarodnog prava oružanih sukoba

Razlicitost nedržavnih aktera nosi i različito učešće u oružanim sukobima; oni se mogu naći na različitim nivoima u oružanim sukobima od organizatora, savjetnika sve do samih izvršilaca.

KOMITET ZA PROUCAVANJE
NEDRZAVNIH AKTERA I
UDRUZENJA ZA
MEDUNARODNO PRAVO
(INTERNATIONAL LAW
ASSOCIATION) USPOSTAVILI
SU TEMELJ ZA DALJE
PROUCAVANJE NEDRZAVNIH
AKTERA

AKTERI KOJE KOMITET
PRIHVATA KAO NEDRZAVNE
AKTERE U SMISLU
MEDUNARODNOG PRAVA:

1. Nevladine organizacije (NVO) sa nekim oblikom priznatog medunarodnog pravnog statusa, ukljucujuci, izmedu ostalog, formalnu akreditaciju i neformalne odnose sa UN i telima UN koji ucestvuju na konferencijama UN na kojima se usvajaju i donose pravni propisi i vrsi kodifikacija prava, i nevladinih organizacija i konferencije ili skupovi strana koji su stvoreni multilateralnim sporazumima o zivotnoj sredini i drugim ugovorima i ucesce organizovanih grupa domorodackih naroda u medunarodnim institucijama;
2. Multinacionalna (poslovna) preduzeca, poznata i kao transnacionalne korporacije i „privatni sektor“ u okviru UN, ukljucujuci, inter alia, multinacionalne korporacije, odredene kompanije korporativnih agenata i privatne kompanije za obezbedenje, kao i pravna i fizicka lica koja ispunjavaju uslove za strane investitore“;
3. Organizovane oruzane opozicione grupe, pobunjenicke grupe, sva tri nivoa organizovanosti (rebel groups, insurgents and belligerent groups), kao i strane u unutrašnjem sukobu koje ispunjavaju uslove da se na njih mogu primeniti pravila medunarodnog humanitarnog prava i njegovih ogranicenja, kao sto je to slucaj sa zajednickim clanom 3 Zenevskih konvencija, ukljucujuci, izmedu ostalog, Eritrejski narodni Oslobojilacki front, Sudanski narodnooslobojilacki pokret/ armiju, sa relevantnim osvrtom na istorijske primere nacionalnih oslobojilackih grupa kao sto su bivsa Oslobojilacka organizacija Palestine (PLO), Africki nacionalni kongres (ANC) i Narodna organizacija jugoistocne Afrike (SWAPO);
4. Takozvani sui generis ili jedinstveni entiteti, poput Medunarodnog komiteta Crvenog krsta, Svete stolice, Suvereni Malteski vojni red, i
5. Organizovane grupe domorodackih naroda.

NEKI AUTORI U NEDRŽAVNE
AKTERE SVRSTAVAJU I
MULTINACIONALNE
KORPORACIJE, RAZNE
NEVLADINE ORGANIZACIJE,
TERORISTIČKE GRUPE I
NARAVNO, TRANSNACIONALNE
ETNICKE GRUPE

Nedržavni akteri kao međunarodna pravna lica poseduju neku vrstu nedržavnog subjektiviteta u međunarodnom pravnom sistemu, ali se taj subjektivitet bazira isključivo na njihovom dejlovanju na međunarodnom pravu. - nemaju subjektivitet kakav posjeduju države (koje svoj subjektivitet izvlace iz spoja tri elementa - teritorija, stanovništvo, vlast) ili međunarodne organizacije (iz prenosa državnog suvereniteta na njih).

U doktrini međunarodnog humanitarnog prava razlikuju se pojmovi nedržavni akteri i nedržavni entiteti, a razlika je izvedena na osnovu stepena organizovanosti.

izraz „nedržavni entiteti“ obuhvata „svaku grupu ili frakciju koja učestvuje u neprijateljstvima protiv vlade ili nekog drugog sličnog entiteta“

NOVI AKTERI I UČESNICI U ORUŽANIM SUKOBIMA

Prisutnost privatnih vojnih snaga u oružanim sukobima ima svoju istoriju još od XIX vijeka.

Tada su ta lica, koja ratuju za tuđe ime (interse) a za svoj račun, svrstana u kategoriju nelegalnih učesnika u oružanom sukobu (nisu dobili status borca pa, samim tim, i zaštitu koja je zagantovana za borce)

U oružanim sukobima na početku XXI veka javljaju se neki „novi učesnici“ u sukobima: „korporativni agenti“, zatim sve masovnije učesce civila (građanskih lica), koja naizmjenično menjaju status, kao i masovna pojava terorističkih grupa u oružanim sukobima.

„Korporativni agenti“ su lica koja su angažovale privatne vojne kompanije da u interesu privatne vojne kompanije i država koje ih angažuju, ali za svoj račun (zarada) učestvuju na različite načine u oružanim sukobima ili sličnim vanrednim okolnostima.

Prvi problem koji se javlja u vezi s korporativnim agentima jeste njihov status (na osnovu postojećih normi i faktičkog stanja ne može se jasno utvrditi da li su oni legalni borci, plaćenici, neborci ili pak civili)

KORPORATIVNI AGENTI IMAJU NEKE ELEMENTE NOVOG VIDA PLAĆENIKA:

1. pravljenje iskrivljene slike oko njihovog motiva za učestvovanje u oružanim sukobima, koji je čisto lukrativan, znači zarada.

2. mogućnost promjene statusa

Nije moguće statusno odrediti ni TERORISTE iz razloga što im međunarodno pravo ne priznaje nikakava status legalnih učesnika oružanog sukoba, a smatra ih i ratnim zločincima.

Posebno pitanje se otvara za pobunjenike - Ako je reč o čisto unutrašnjem sukobu, jasno da su oni pod ingerencijom zakona i propisa konkretne države, ali sporno pitanje je kada ovaj sukob preraste u mješoviti ili čak međunarodni

neki od ovih „novih učesnika“ oružanog sukoba i nisu „novi“ već čine promijenjene oblike već postojećih kategorija učesnika oružanih sukoba

„PRIVATNE AGENCIJE“ ILI „PRIVATNE VOJNE KOMPANIJE (PRIVATE MILITARY COMPANIES)

Kako bi izbegle mnoge probleme, neke države, umesto da angažuju svoje oružane snage, u sukobe šalju lica čiji status nije određen

Tako se u mnogim sukobima javljaju privatne vojske - te grupacije se u literaturi nazivaju „privatne agencije“ ili „privatne vojne kompanije (Private military companies), dok se njihovi pripadnici nazivaju „korporativni agenti“ ili „korporativni učesnici“ (Corporate actors, Corporate agents).

Kompanije koje se bave ovim poslovima su poslednjih decenija narasle do neslućenih razmjera i vrijednosti

Pripadnici privatnih vojnih kompanija su uglavnom lica čiji se zadatak svodi na davanje saveta ili pomoć u obuci oružanih snaga

Ova lica se često smatraju profesionalnim stručnjacima i ekspertima koji su angažovani kao pomagači bez direktnog učestvovanja u neprijateljstvima i iz tog razloga i ne podležu sankcijama kao plaćenici

ZAŠTO DRŽAVE PRIBEGAVAJU KORIŠĆENJU PRIVATNIH VOJSKI?

Uključivanje korporativnih agenata u sukobe otvara niz problematičnih pitanja: na prvom mestu je pitanje njihovog međunarodno pravnog statusa, dalje, pitanje odgovornosti vođa tih grupa i samih agencija u oružanim sukobima, pitanje njihove krivične odgovornost za povrede pravila međunarodnog prava oružanih sukoba itd.

Da bi se izbegla odgovornost države za uplitanje u unutrašnje stvari država, formiraju se privatne vojne kompanije, prvenstveno da bi izbegle takozvanu civilnu kontrolu vojske

Korišćenjem usluga privatnih vojski mogu da se izbegnu mnoga nezgodna pitanja u predstavničkim telima o samom angažovanju oružanih snaga, a nisu prisiljeni ni da objašnjavaju ljudske gubitke; istovremeno nemaju zakonsku obavezu da u javnost iznose finansijsku i političku pozadinu uplitanja u neki sukob

Nekoliko je razloga da se precizno utvrdi da li su lica zaposlena ili angažovana od privatnih vojnih kompanija učesnici u oružanom sukobu, odnosno da li imaju status borca

Glavni razlog je što se utvrđuje da li su oni legitimni vojnici, zatim određuje se da li oni učestvuju u neprijateljstvima direktno i na kraju da li mogu biti krivično gonjeni zbog učestvovanja u neprijateljstvima

Ako u neprijateljstvima učestvuju direktno, nameće se pitanje koji onda status imaju, status borca, placenika, ili pak civila koji su uključuje u oružani sukob, u kom slučaju i pored mogućnosti da menja status ipak krši pravila međunarodnog prava - u svakom slučaju krše međunarodno pravo ako su s ovako neodređenim statusom uzeli učesće u neprijateljstvima

POLOŽAJ ŽENA U ORUŽANIM SUKOBIMA

- Opšte i posebne odredbe o zaštiti žena u oružanim sukobima sadržane su u Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih lica u oružanim sukobima i Dopunskim protokolima za zaštitu lica u međunarodnim (Protokol I) i nemeđunarodnim (Protokol II) oružanim sukobima.
- Zaštita se odnosi na dva segmenta u toku sukoba - i to na period trajanja neprijateljstava ali i na period okupacije.
- Potreba za takvom zaštitom je nametnuta iz razloga surovog i diskriminacijskog postupanja prema ženama.
- Posebna zaštita žena u oružanom sukobu prepoznaje da se ženska populacija nalazi u ranjivijem položaju u određenim formama nasilja, te s tim u vezi stavlja fokus na potrebe žena koje su majke i na specijalnu vrstu zaštite žena protiv svakog oblika zlostavljanja.

Rezolucija Savjeta bezbjednosti UN 1820 potvrđuje obavezu eliminisanja svih oblika nasilja nad ženama i devojkama, zaustavljanje nekažnjavanja ovih dela, zaštitu civila, posebno žena i devojaka za vreme i po okončanju oružanih sukoba

Rezolucija uočava: da civilno stanovništvo trpi najveće posledice oružanih sukoba, a da su žene i devojke predmet nasilja po osnovu pola, da su ratne tehnike tehnike ponižavanja i potrebe da se unese strah, a nasilje se nastavlja i po prestanku ratnih operacija

Doprinos ove Rezolucije je i u tome da se prvi put akt silovanja žena prepoznaje kao oblik ubistva sa odložnim dejstvom

Nakon sukoba u Ruandi, a posebno nakon sukoba na prostorima bivše Jugoslavije, donijete su, 1995. godine, Pekinška deklaracija i Platforma za akciju koje su imale za cilj da pospješe obavezu Vlada da gone i kažnjavaju počinioce silovanja i drugih oblika seksualnog nasilja nad ženama i devojčicama u sukobima i da takva dela definišu kao ratne zločine

Statut Međunarodnog krivičnog suda usvojen 17. jula 1998. godine prvi put daje silovanju, seksualnom ropstvu, prinudnoj prostituciji, prisilnoj trudnoći (koja je definisana u članu 7.2.f Statuta), prinudnoj sterilizaciji i svakom drugom obliku seksualnog nasilja jednaku težinu u svojoj definiciji zločina protiv čovečnosti i ratnih zločina nad kojima ima nadležnost.

Sve forme seksualnog i fizičkog zlostavljanja tokom sukoba predstavljaju ozbiljnu povredu međunarodnog humanitarnog prava bilo da je u pitanju međunarodni, ili nemeđunarodni oružani sukob.

SAVREMENO MEĐUNARODNO PRAVO LJUDSKIH PRAVA GARANTUJE POSTOJANJE PRAVNIH ZAŠTITA NA KOJA SE ŽENE MOGU POZVATI I U POSTKONFLIKTNOM PERIODU

- Pored sudskih tijela koja dozvoljavaju pojedinačne žalbe, poput Komiteta za ljudska prava i Komiteta protiv torture, ističe se Komitet za eliminaciju diskriminacije žena koji je formiran u skladu sa članom 17. Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) iz 1979. godine.
- Države potpisnice ove Konvencije moraju podnositi izveštaje najmanje svake četiri godine o zakonodavnim, sudskim i drugim mjerama koje su preduzele kako bi implementirale odredbe Konvencije u unutrašnji zakon
- 6. oktobra 1999. godine Generalna skupština UN-a usvojila je Opcioni protokol uz Konvenciju o eliminaciji diskriminacije žena, koji je do danas ratifikovalo 114 država, priznaje nadležnost Komiteta da prima i razmatra žalbe pojedinaca ili grupa iz svoje nadležnosti i to razmatranjem predstavki pojedinaca ili grupa žena koje su prethodno iscrpile sve domaće pravne lijekove

POLOŽAJ DJECE U ORUŽANIM SUKOBIMA

Djeca ni pod kojim uslovima ne smeju izgubiti status civilnog lica!

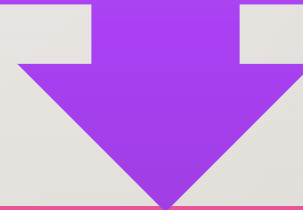
Osnovni izvori prava zaštite dece u oružanim sukobima su običajno humanitarno pravo, ali i Četvrta ženevska konvencija iz 1949., Dopunski protokoli, Konvencija o pravima djeteta iz 1989. godine, Dopunski protokol o učesću djece u oružanim sukobima 2000. godine, kao i brojne rezolucije UN, akti UNICEF-a, Međunarodnog komiteta crvenog krsta i dr.

UNICEF je usvojio jednu definiciju po kojoj „djeca vojnici“ su sva djeca, dječaci i djevojčice, mlađi od 18 godina koji ulaze u sastav redovnih ili neredovnih oružanih snaga ili grupa i to u bilo kom svojstvu, pa i kao kuvari, nosači, kuriri, kao i druga djeca koja su u sklopu takvih grupa koja nisu u prisustvu svojih članova porodice

Kao što definicija i pokazuje ne podrazumijeva se samo ono dijete koje nosi oružje i koje direktno učestvuje u neprijateljstvima, već i šire učestvovanje u sukobu

ZAŠTITA DJECE U ŽENEVSKIM KONVENCIJAMA IZ 1949. GODINE

Prvenstveno se zaštita reguliše kroz opšte norme IV Ženevke konvencije, ali ona sadrži i posebne norme koje služe kao *lex specialis* koje se tiču samo djece i njihove zaštite.

Konvencijom se reguliše više pitanja, zaštita u sukobima i na okupiranoj teritoriji, u slučaju interniranja, zbrinjavanje djece koja su ostala bez roditelja u sukobima, identifikacija djece i vođenje evidencija o djeci sa prostora zahvaćenih sukobom, nenepadanje škola, evakuacija sa područja izloženih napadu, obezbeđivanje neophodnih uslova za život, snabdevanje stvarima neophodnim za život, evakuacija u treće države, sanitetske zone i mesta.

EVAKUACIJA JE
MERA KOJA SE
PRIMENJUJE
UKOLIKO
DOMAĆA DRŽAVA
NIJE U
MOGUĆNOSTI DA
OBEZBIJEDI
NEOPHODNE
USLOVE ZA ŽIVOT

Što se tiče evakuacije dece iz područja ugoženih borbenim operacijama razlikuju se dva vida evakuacije:

evakuacija u neutralnu zemlju i

evakuacija na teritoriju jedne strane u sukobu

Strane u sukobu preduzeće potrebne mere da djeca mlađa od petnaest godina, koja su usled rata ostala siročići ili su odvojena od svoje porodice, ne budu ostavljena sama sebi, i da se, u svakom slučaju, olakša njihovo izdržavanje, vršenje vjerskih obreda njihove vjeroispovesti i njihovo obrazovanje

ZAŠTITA RANJENIKA, BOLESNIKA I BRODOLOMNIKA

Usvajanjem Ženevske Konvencije o poboljšanju sudbine vojnih ranjenika u vojskama u ratu iz 1864. godine nastao je veoma važan i značajan progresivni razvoj međunarodnog humanitarnog prava

u Ženevi je 6. jula 1906. godine doneta međunarodna Ženevska konvencija o poboljšanju sudbine ranjenika i bolesnika u vojskama u ratu kojom je u znatnoj meri revidirana i dopunjena Ženevska konvencija iz 1864. godine - ovom Konvencijom se regulišu bitna pitanja statusa, zaštite i ukazivanje lekarske pomoći i nege ranjenika i bolesnika.

Ženevske konvencije o zaštiti žrtava rata iz 1949. godine predstavljaju, veliki napredak u kodifikaciji međunarodnog humanitarnog prava:

- Ženevska konvencija za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu od 12. avgusta 1949. Godine
- Ženevska konvencija za poboljšanje položaja ranjenika, bolesnika i brodolomnika oružanih snaga na moru od 12. avgusta 1949. Godine

„ČLAN 8 DOPUNSKOG PROTOKOLA ŽENEVSKE KONVENCIJE“

Pod izrazom „ranjeni i bolesni“ podrazumevaju se lica, vojna ili civilna, kojima je zbog povrede, bolesti ili drugih fizičkih ili mentalnih poremećaja ili teškoća potrebna lekarska pomoć ili nega i koja se uzdržavaju od svakog akta neprijateljstva (pod ovim izrazima podrazumijevaju se takođe žene na porođaju, novorođenčad i druga lica kojima je neophodna lekarska pomoć ili njega, kao što su nejaki i trudnice i koji se uzdržavaju od svakog akta neprijateljstva)

Pod izrazom „brodolomnici“ podrazumevaju se lica, vojna ili civilna, koja se nalaze u opasnosti na moru ili u drugim vodama kao posledica nesreće koja je zadesila njih ili brod ili vazduhoplov na kojem se nalaze i koja se uzdržavaju od svakog akta neprijateljstva - ova lica, pod uslovom da se i dalje uzdržavaju od svakog akta neprijateljstva smatraju se brodolomnicima i za vreme spasavanja sve dok ne steknu neki drugi status na osnovu Konvencije ili ovog protokola.

RATNI ZAROBLJENICI

Ratni zarobljenik je lice koga su neprijateljske snage zarobile tokom ili nakon oružanog konflikta

Jedna od osnovnih karakteristika boračkog statusa je da ukoliko borci padnu pod vlast neprijatelja oni dobijaju status ratnih zarobljenika

Pored boraca, Trećom Ženevskom konvencijom status ratnih zarobljenika u slučaju zarobljavanja priznat je civilima koji prate oružane snage iako neposredno ne ulaze u njihov sastav, kao i **članovima posada trgovačke mornarice i civilnog vazduhoplovstva** strana u sukobu ukoliko u konkretnom slučaju po međunarodnom pravu ne uživaju povoljniji tretman - riječ je o istom krugu lica kojima je priznat status ranjenika, bolesnika i brodolomnika

Pored ovih lica status ratnih zarobljenika imaju i pripadnici oružanih snaga okupiranih zemalja ukoliko okupator odluči da pristupi njihovom interniranju kao i sva lica kojima je priznat ovaj status koja su na svoju teritoriju primile neutralne i nezaraćene sile pod uslovom da im ne bude priznat povoljniji položaj

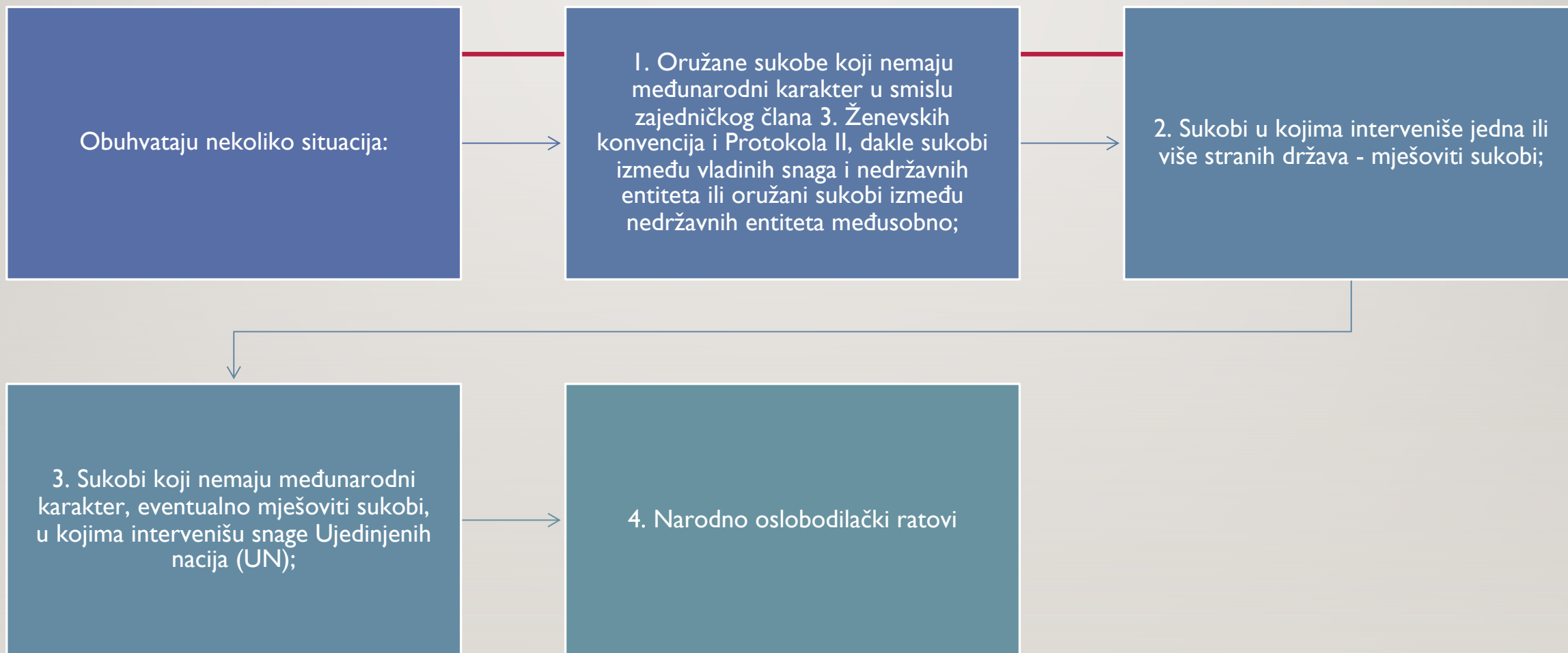
POSTOJE I LICA KOJIMA, IAKO ULAZE U SASTAV ORUŽANIH SNAGA JEDNE OD ZARAĆENIH STRANA, NI U SLUČAJU ZAROBLJAVANJA, NEĆE BITI PRIZNAT STATUS RATNIH ZAROBLJENIKA – PLAĆENICI I ŠPIJUNI

Pod „plaćenicima“ se podrazumijevaju lica koja u neprijateljstvima učestvuju prevashodno motivisana ličnom korišću, koja nisu državljani strane u sukobu i koja su uglavnom regrutovana u inostranstvu

„Špijunima“ se smatraju pripadnici oružanih snaga strane u sukobu ukoliko su uhvaćeni u špijunaži i nalaze se u vlasti protivničke strane

Pravi se razlika između lica koja su se bavila špijunažom u uniformi svojih oružanih snaga ili bez nje, tako da se uniformisani obaveštajci za razliku od ovih drugih, neće smatrati špijunima

„ORUŽANI SUKOB I U KOJIMA UČESTVUJU NEDRŽAVNI ENTITETI“

-
- *HVALA NA PAŽNJI!*